

Ali kaj je tam? Ali se ne plazijo sovragi tam za cestnim zidom? Da, že so se razvili v rojno črto proti nam. Že so se oglasili tudi naši psički (lahka artilerija). Naše granate so grozno pustošile v laških vrstah. Večina jih je padla, drugi so zbežali. A Laha je mnogo. Druga rojna črta je bila gostejša od prve; nato še tretja, in vse se navalijo na nas. Dasi padajo od naših granat, od naših pušk, vendar se prerijejo nekatere grude do naše žične ograje. „Bao-net na puško! Pripravite se na protinapad!“ „Halo! Otvorite ročne granate! Ena, dve, tri! Vrzite!“ In strašno so učinkovale ročne granate. Tretjina Lahov obleži, drugi zbeže v divjem begu.

Hura, zmaga je naša, sovražnik je uničen, ob-bit! Stotnik nas je pohvalil. Topovi so utihnili, naši in sovražni. Mrači se. Korakamo na svoja stara mesta, kar nas je še zdravih. Izgub imamo precej, a sovražnik jih ima gotovo desetkrat toliko. Od daleč zagledam svoje kritje. Oh, groza! Strehe nikjer, in vreče na vsaki strani. Kje je moj prijatelj? V nekaj korakih sem tam. Moj Bog, spotaknem se na vreči in padem ravno na svojega tovariša, krvavega, mrtvega. O groza! Ležal je na hrbtu, roki je držal ena vrh druge na veliki rani, ki mu jo je naredil velik kos železa na prsih. V obrazu pa je bil lep, seveda bled, a oči je imel zaprte, dasi mu jih ni nihče zatiskal. Pridejo sanitetni vojaki. Jaz sem ga zadnjič pogledal, nato poljubil na čelo in v trenutku sem si želel smrti. Jokal pa nisem, dasi bi se rad. V grlu me je davilo, da sem komaj dihal. Bil je moj najboljši tovariš ali granata izdajalskega Laha ga je ubila, ki se mu je še hotelo po življenju. Maščevanje, Tebi, izdajalski morilec! Drugo jutro so pokopali tega mojega tovariša na vojaškem pokopališču. Majhen lesen križ je usajen na njegov grob. Krog groba kamenje, prst nekoliko zrahljana. Ti pa, dragi in nepozabni mi tovariš, spavaj sladko v kameniti kraški zemlji! — Josip Založnik.

Domobranski polk kranjskih Janezov.

Drameljčan Blaž Jesenek nam piše: Prijetno je brati v raznih slovenskih časopisih o hrabrosti slovenskih polkov. Po pravici se pa sme tudi imenovati med najhrabrejše polke kranjski domobranski pešpolk št. 27. Ta polk je sestavljen iz večine samih kranjskih Janezov. Spočetka vojske je v Galiciji in v Karpatih nepremakljiv stal nasproti 10krat, pa tudi 20kratni sovražni premoči, a sovražnik ni nikdar predril njegovih vrst. Imel je ta polk hrabrih Janezov vedno nalogo stati v bojni črti, koder so bili najljutejši krvavi boji. Veselo je bilo opazovati te neustrašene Janeze, kadar se je zakričalo: Naprej! Podili so preplašene Ruse, da je bilo joj. Kadar pa je imel polk odmor, ni se pokazala na moštvo nika-ka utrujenost. Vzlic večkrat napornim maršem in še drugim neprilikam so se hitro ti veseli Janezi spravili v grude in zapeli mile slovenske pesmi, da se je razlegalo daleč naokrog. Veliko število odlikovanj je tudi pri tem polku in marsikateremu hrabremu Janezu se blešči hrabrostna svetinja na njegovih junaških prsih. Mesca avgusta je pa bil tudi ta polk poklican nad kletega polentarja, tudi tukaj ima ta polk nepopisno težko nalogo, boriti se mora v visokih gorah v strmih skalovju, v že precej debelem snegu, in občutni zimi. Noč in dan ga polentarij obmetavajo z debelim in drobnim železjem, rušijo se pečine, podira se skalovje, ali tem hrabrim Janezom ne upade pogum. Kadar je kaj odmora, se zasliši zopet njih milo slovensko petje, s katerim se dela polentariju še večjo jezo. Po pravici je ta polk ponos kranjske dežele in vsega slovenskega naroda.

Sveti večer na južnem bojišču.

Piše Vekoslav Masilo.

V s omnu ostane nam prostovoljnimi strelcem prvi Božič, ki smo ga praznovali na bojnem polju. Daleč od rodne domače grude smo se zbrali okrog božičnega drevesca. V domovini so se veselo oglašali zvonovi, a tu med nami je pa vladal tihi, svečani mir; se topovi, ki so prej dan za dnem gromeli ter neprenehoma peli grozno pesem smrti, so obmolknili.

Brez donenja zvonov, brez božičnice smo preživeli božični večer 1915. Pred lepo ozaljšanim božičnim drevesom smo se zbrali ter zapeli par božičnih pesmi. Nato nam je stotnik Tomašek razložil pomen tega večera na fronti ter nam vsem skupaj voščil v krasnem nagovoru veselo božične praznike. Na to smo še zapeli cesarsko himno ter z navdušenimi živijo-klici na našega presvitlega sivolasega vladarja končali ta večer.

Pričelo se je z razdelitvijo božičnih daril, ki so nam jih darovali naši dragi v domovini. Za to se jim tem potom iskreno zahvaljujemo.

Posebno strelci iz Vranskega smo dolžni prav obilo zahvale preč. g. župniku, g. Schwentnerju in gdč. Ljudmili Laurič, ki se je posebno trudila za nabiranje božičnih darov za nas. Nadalje se zahvaljuje moštvo prvega voja velec. g. poročniku Karolu Ledinek in njegovi blagi soprogji za veledušen dar. Nadalje gdč. M. Trogerjevi in sploh vsem iz Mozirja, ki so nam z božičnimi darovi napravili obilo veselja. Minila in ugasnila je krasota božičnega večera, a hvaležnost, ki jo gojimo do Vas, dragi nam darovalci, ne ugasne nikdar v naših srcih. Želim pa Vam veselo in srečno novo leto 1916. — Vranski in mozirski prostovoljni strelci: Vekoslav Masilo, M.

Papež, Karl Sisel, Franc Skraber, Josip Troger, četovodja, Franc Veleja, Josip Krumpačnik in drugi.

10 proti 50

Janez Polh, doma od Sv. Duha v Ločah, piše z italijanskega bojišča svojim starišem:

Tukaj imamo že tako mrzlo zimo, da na Stajerskem ni v najhujši zimi tako mrzlo. Vedno moramo biti na prostem. A upam, da nam bo že Bog pomagal, kakor nam je do sedaj. Bliža se Novo leto. A navadno je ob vsakem prazniku najslabše, ker takrat Italijani najrajši napadajo. Pa naj le napadajo, saj nikamor ne pridejo s svojim „prodiranjem.“ Klestimo jih pač mi, jim nič ne ostanemo dolžni. Ako preveč po polenti diši, jo pa še mi malo posolimo s šrapneli in granatami, pa se takoj tega duha iznebimo. Strahu nam ne delajo nobenega; čisto nič se jih ne bojimo. Bil sem na ponočni patrolji ter smo prišli skupaj s polentariji. Bilo jih je čez 50, nas pa le 10. Imeli smo hud boj, pa smo jih nekaj ubili, 10 u-jeli, drugi pa so junaško zbežali. Tako so hrabri! Mi pa ne odnehamo do zadnje kaplje krvi, do zadnjega moža, saj branimo našo ljubo slovensko in avstrijsko domovino. Imamo slabe čase, včasih pa tudi dobre. Dostikrat se spravimo mi Slovenci skupaj, ter si zapojemo kako našo narodno pesem. Veselo Novo leto!

Laški fantje se bo hodil po hribih

Z italijanskega bojišča se nam piše:

Nahajamo se v rezervi ter se prav dobro počutimo. Čakamo pa že zopet nestrpno časa, ko se zaženemo z golim nožem in bajonetom na hinavskega Iskarijota ter se maščujemo za naše brate in prijatelje. Nad grdinom, ki hoče teptati naše slovensko ozemlje, uničiti nam vero in materni jezik, se bomo slovenski vojaki še pošteno maščevali. Toda dokler stojimo slovenski fantje in možje na straži ob Soči, ne bo kuhal Lah polente, popravljaj dežnikov, ne vežal piskrov in brusil nožev in ne rezal šip v naši prekrasni domovini. Prej mora teči Soča v breg, kakor bo lakomni anarhist tlačil naša tla.

Ko bodo hribci zeleneli, pa se vrnemo zopet k našim dragim, naš milo nam domovje, svesti zmage in časti, za kar se že zdaj pripravljamo materam in ženam v gorečo molitev za srečno vrnitev, slovensko-stajerskim mladenkam pa za šopke. Na srečno svidenje v novem letu! — Ivo Vihar, računski podčastnik iz Frama, J. Ferenc, četovodja iz Ljutomera, desetniki Cokan iz Zalca, Gruber iz Orehove vasi pri Ptujju, Kmetec iz Haloz, pešec Štepihar iz Celja, Kolar iz Polskave, Štump iz Poljčan, Fingušt iz Rač, Prešer iz Frama in več drugih.

Brata je spoznal po „juckanju“.

Rudolf Zeletinger od Sv. Jurija v Slov. gorici nam piše:

Dne 22. oktobra, zjutraj ob 8. uri, sem bil ranjen in isti dan popoldan pa brat Anton na hribu pri Tržiču. Hvala Bogu, da naju niso Lahi zelo poškodovali. Jokajoč sva se z bratom poslovila drug od drugega. Težko sem zapustil svoje dobre prijatelje, ki smo se hrabro borili pred sovražnikom.

Dogodki, katere smo uživali v bojni črti, so bili grozni, ne dajo se popisati. Smem reči: Več zalostnih dni sva imela z bratom, kakor veselih. Najhujše pa je to, ako mora iti revni vojak v tujem kraju v temni noči na stražo. Seveda se mora mirno plaziti, kakor maček na miš, na sovražnika, da ne prileze Lah v naše okope. Nisem imel upanja, da bi še kedaj mogel obiskati svojo ljubo domovino in farno cerkev Sv. Jurija. Ali vendar, ljubi Jezus, Marija in sv. Jožef so nas obvarovali in pripeljali nazaj v slovenski kraj.

Oh, veselje in mir v našem slovenskem kraju se ne da popisati. Tukaj ni slišati bombardiranja teh groznih topov, tudi pred kamenjem je žlovek zavaran. Moj tretji brat Matija še živi. Pisal mi je iz neke graške bolnišnice. Od njega nisem dalje časa dobil nobenega poročila. Bil je v Galiciji pet mesecev in sedaj pa na italijanskem bojišču štiri mesce. Ko smo bili vsi trije v Galiciji, sem ga slišal neko noč zajuckati, ko sem bil na straži. Poznal sem dobro njegov glas. Ko sem bil ranjen in smo marširali na kolo-dvor, sem opazil bataljon moštva, ki je marširalo že proti bojni črti. Opazil sem zopet svojega najmlajšega brata Miroslava. Seveda on me ni poznal. Bil sem črn, kakor kovač. Imel sem glavo obvezano, in sem bil ves kosmat. Poklical sem ga po imenu. Skočil je k meni in zakričal: Rudolf! Poljubila se sva drug drugega, poslovala se s solznimi očmi. Marširal sem naprej proti kolodvoru. Čez 14 dni dobim poročilo, da je tudi ta brat ranjen; ima šest ran. On je v Zagrebu v bolnišnici. Še prej, ko je prišel Miroslav v bojno črto, je srečal zopet mojega brata ranjenega, s katerim sva bila osem mesecev v bojni črti. Tudi tega ni poznal. Ali ni to nekaj strašnega, da brat brata ne pozna? Anton ga je poklical. Miroslav je skočil k njemu. Brata sta se poljubila in s solznimi očmi pozdravljala. Upanje imamo, da bomo vsi kmalu ozdraveli in se zopet vrnili nazaj v bojno črto, da se zopet poskusimo z Lahi.

Ko smo prišli ranjenci v ljubljansko bolnišnico, so nas zelo lepo sprejeli, slovenske gospe so nam pokladale lepa darila. Bil sem v uršulinskem samostanu v bolnišnici, kjer sem se prvokrat v osmih mesecih sladko naspal. Štiri dni sem spal brez prenehanja. Srčna hvala naj bo strežnikom, kako lepo nam so stregli; nikdar jim ne moremo mi revni vojaki tega vrniti. Naj jim Bog povrne! Od tam sem se odpeljal na Dunaj v bolnišnico. Tudi tam so nam stregli kakor malim otrokom. Usmiljene sestre so nas imenovale za svoje otročiče, tudi njim se stotero zahvalim. In sedaj pa sem iz bolnišnice prestavljen v Maribor. Bil sem tako srečen, da sem obiskal svojo ljubo domovino. Veseli me, da sem našel svoje domače vse pri najboljšem zdravju. Samo to me boli, da se nekatere babure še iz tega norčujejo, če mi revni vojaki kaj pišemo v „Slovenskega Gospodarja.“

Moja mamica so dobili od presvitlega cesarja, kakor ste že pisali v „Slovenskem Gospodarju“, lepo nagrado za sedem sinov-vojakov.

Vseh sedem bratov-vojakov pozdravlja vse štiri-telje „Slovenskega Gospodarja“: France, Vincenc, Matija, Rudolf, Anton, Avgust in Miroslav Zeletinger.

Italijanski poraz v južnih Tirolah.

Na višinah na izhodni strani reke Adiče v južnih Tirolah so se vršili zadnje dni živahni boji. — Dne 26. decembra je v boju južno od mesta Rovereto izgubil sovražnik 200 mrtvih in ranjenih.

Rusko bojišče.

Rusi so se v Besarabiji že delj časa pripravljali na nova vojna podvzeta. Računalo se je na to, da bo ruska armada udarila iz Besarabije čez Rumunijo na Bolgare. A ko so Rusi uvideli, da Srbije ne morejo več rešiti, so začeli pošiljati svoje čete proti naši fronti ob bukovinsko-besarabski meji. Na Sveto noč so začeli Rusi močno napadati naše tamonjske postojanke. Pred infanterijskim napadanjem je ruska artilerija cel dan, dne 24. decembra, naše postojanke na celi fronti ob bukovinsko-besarabski meji srdito obstreljevala. Boj je trajal celo noč. Naskok je sledil naskoku, bojna sreča se je nagibala sedaj na to, sedaj na ono stran. Proti jutru so bili sovražni napadi zmagovito odbiti. Naše postojanke so vse ostale trdno v naših rokah. Dne 27. decembra so se srđiti ruski napadi zopet obnovili. Posebno srđiti so bili boji severno od bukovinskega mesteca Toporuc. Boj je bil izredno hud. Rusi so napadali v 15 do 16 vrstah, katere so sledile tesno druga drugi. Ko so naše strojne puške, topovi in kroglice navadnih pušk pokosile prve vrste, so preko mrtvih Rusov bile gnane nove čete v boj. Naši so popoldne dne 27. decembra odbili kar pet ogromnih sovražnih napadov. Ruski poveljnik je hotel za vsako ceno predreti našo fronto. A vse je bilo zaman; naši so krepko obdržali svoje postojanke. Ruske izgube so ogromne.

Ali se bo sedaj ruska ofenziva nadaljevala na celi ruski fronti, še ni jasno. Mogoče, da je ruska ofenziva ob Besarabiji začetek sovražne ofenzive na vseh bojiščih. Izključeno pa tudi ni, da hoče rusko armađno vodstvo podariti ruskemu narodu za Božič nekaj uspehov.

Rusi napadajo.

Janez Kodrič iz Križeče vasi v Studenicah piše starišem z ruskega bojišča:

Nocoj sem sanjal, da sem bil doma in zdaj v jutro sem dobil karto od vas, za katero se vam prav lepo zahvalim. Naznanim vam, da je zdaj štiri dni tukaj tako, da še nikdar ni bilo, odkar svet stoji. — Granate in šrapneli padajo tako na gosto in tako hudo, da mora začeti zemlja goreti. Kadi se in smrad je, da je groza in Rusi padajo kakor slama, pa tudi na naši strani je nekaj izgub. Včeraj je bil v prsa ranjen moj najboljši tovariš, s katerim sva bila zmiraj skupaj, sva skupaj prenašala vse težave, pa sedaj me je zapustil, ker je moral v bolnišnico. Mi se nahajamo na majhnem hribu 50 m visokem, z nami je tudi nek hrvaški pešpolk. Naš hrib so predvčerajšnjim Rusi štirikrat naskočili, pa v najlepšem vremenju, da smo jih od daleč videli, kako letijo in štur-majo na nas. Seveda jih je prišlo vse črno, petkrat več kot naših, pa vsakokrat so se morali z velikimi izgubami nazaj obrniti. To vam je divjanje, kadar se začne naskok. Naši kričijo „Hura“ in Rusi „Haj-la“ in potem se začne klanje z bajoneti. To je krič in stokanje in javkanje, da je groza. Ranjenci in mrtvi ležijo po tleh v krvi. Kdor kaj takega ne vidi na lastne oči, si ne more predstavljati to grozo. Včeraj so Rusi napadli na desno od nas pešpolk štev. ..., pa tudi tam so bili odbiti in danes pa napadajo na levo od nas na pešpolk štev. ... Bog nam pomagaj in ljuba mati božja Marija, da bi lahko odbili ta velik ruski načrt. Tudi vas domače prosim, da nam

pomagate z molitvijo. Jaz se zmiraj spominjam na Boga in Marijo, ker tukaj sedim v strelnem jarku in vam pišem. Nad menoj pa žvižgajo granate in šrapneli in krogle iz pušk, da bi človek kar oglušil. Ta naš hrib že ima toliko jam od granat, da ni za popisati. Jaz sem še zdaj zmiraj zdrav, hvala Bogu. A gotovo pomagajo vaše molitve, da sem še pri zdravju. Tudi zanaprej se izročim Marijinemu varstvu. — Precej mrzlo je že tukaj v Galiciji. Pa zdaj se že gre. Mi se nahajamo v bližini lepega mesta Bušaš. Pisali ste že, da je pri vas dobra letina. Tukaj-le v Galiciji je bilo prav lepo po poljih; samo vinogradov tukaj ne poznajo. Kar sem v Galiciji, še nisem videl vinske trte. — Prav lepo vas pozdravim vaš sin — Janez.

Kaj delamo pionirji na bojišču?

Z ruskega bojišča se nam piše:

Večkrat bi bil že rad kaj pisal za „Gospodarja“, a žalibog, da tudi pionir pri najboljši volji dostikrat nima časa za pisanje. Vsak piše le naglo kako kartico domačim v pozdrav. Nisem še pozabil na drago domovino in rojake, ampak kljub vsem vojnim neprijetnostim mislim vsak dan nanjo in na svoje drage. Tem lažje se pa zato, ker dobivam vedno naše liste, kakor „Slovenski Gospodar“ in „Straža“, ki prinašata razne novice iz domačih krajev in tudi iz drugih bojišč od naših nekdanjih tovarišev, slovenskih vojakov, ki se povsod hrabro bore. Tukaj se moram najsrčneje zahvaliti v imenu tovarišev velečastitemu gospodu profesorju dr. Antonu Jerovšek, ravnatelju Cirilove tiskarne, da mi tako redno pošilja časnike brezplačno. To veliko požrtvovalnost mu naj Bog stotero povrne! Komaj čakamo dneva, ko pride vojna pošta, da dobimo naše prijatelje, slovenske liste, ki jih ne vržemo v stran, dokler niso prečitani do zadnjega stavka. — Prvič hočem malo na kratko popisati, kaj so dela pionirjev v vojski. Naša prva in najbolj odgovorna naloga je, delati vojne mostove. Ko se sovražnik umakne čez kako večjo vodo nazaj, morajo pionirji prvi za peči iti naprej. Peči si naredijo s pomočjo svojih pionirjev za silo kakšno brv, toliko da lahko spravijo nekaj svojih čet čez. Hitro potem dojde pionir-stotinja, ko še dostikrat sovražnik strelja nazaj iz raznih kalibrov, in v par urah je vojni most gotov. Nato pride še več pešcev čez narejen most, ter poljska in potem tudi težka artilerija. Med tem časom morajo pionirji držati posebno pripravo, in sicer na vsakem polju eden s kijem in vrvo ter v plavajoči podlagi po eden ali dva pa pripravljena s kavliji. Vsi ti imajo dolžnost paziti če pri nočni vožnji čez most kaj pokne, ali če voda prinese kaj takšnega, kar bi most poškodovalo ali neuporabnega storilo. Pri dolgem mostu, kakor smo tudi enega čez 180 m dolgega delali, mora biti čezenj tudi telefon, da se na vsaki strani mosta nahajajoče straže pogovorijo, na kateri strani je vhod na most prost. Druga, precej težka naša naloga je, tačas, dokler se vojni most uporablja, narediti drugi most, imenovan nagli most, ki se naglo zabišejo pilotne in se sestavi iz okroglega lesa ali kaj je pač bolj pri rokah; ta ostane za stalno. Brž ko je ta gotov, se vojni most podre ter obenem naloži na vozove material, da se lahko po potrebi takoj dalje odpelje. Tretje moramo pionirji kopati tudi infanteriji strelne jarkove blizu sovražnika, ki jih potem ta zasede. To se koplje seveda večinoma po noči, ker pri podnevnem delu bi nas sovražnik preveč pozdraviljaj z raznimi krogli. K temu delu spadajo tudi žične ovire red strelnimi arki, kakih 20 korakov; to so pokonci zabiti, po 3 m narazen stoječi hlodi, na katere se napne vse križem žica, da ne more sovražnik kar naravnost prileteti do strelnih jarkov, ampak se pri žici zamudi, da ga lahko tačas naši postrele; to igra v novejšem času veliko ulogo. Zraven strelnih jarkov morajo pionirji tudi narediti v zemljo izkopane koče, z debelimi hlodi zadelati in z zemljo pokriti. Take koče varujejo vojake po zimi in v zimski sezoni so za telefon in municijo jako varno mesto. Nadalje je tudi naše delo, popravljati ceste in pota s kamenjem in hlodi, da se lahko prevaža vso vojno potrebščino tudi po prejšnjih stranskih cestah. Ko smo skočili delo, smo dostikrat morali korakati po 25 km do prihodnje strelne črte, ker so naši navadno toliko, pa še več prodrli naprej in gnali so sovražnika tako, da je bežal, da je roke kvišku mohl prečeno se e ustavil in se zopet samo za par dni utrdil. Tako je bilo večinoma pri celi naši ofenzivi na severnem bojišču, kjer smo tudi mi, slovenski pionirji bili zraven in k zmagi precej pripomogli. Torej vidiš, dragi čitatelj, taka in enaka dela sem doživel in imel tukaj v teh nesrečnih vojskih krajih tekom minulih mesecev. Marsikaterokrat mi je že stala smrt pred očmi in tudi tovarišem, ko so pokale granate in šrapneli okoli nas, a hvala Bogu in Mariji, dozdej sem še bil po njeni priprošnji varovan hudega in sem še zdrav, kar se imam zahvaliti le Mariji in svojemu angelu varhu ter vam v domovini, ki za nas molite. Tudi je padlo par tovarišev in nekaj jih je obolelo tako, da nas je od tistih, ki smo sem skupaj došli, le še nekaj mož pri stotnji. Tudi moram omeniti, da je pred nekaj čepinko postal že med tem časom štabni narednik in sedaj je že celo častniški namestnik. Srdne pozdrave s severnega bojišča v imenu podpisanih tovarišev! Pionir Matija Napotnik, Konjice; Janez Klaneček, Sv. Jurij ob Ščavnici; J. Ambrož, Sv. Tomaž pri Ormožu; Janez Meznarič pri Ptuj; Jožef Cvetko, Polenšak pri Ptuj in Janez Vogrinec iz Prlekije.

Francosko bojišče.

Francoska tovarnica za topove.

Francija ima eno najstarejših in največjih tovarnic za topove in orožje, namreč tvrdke Schneider in dr. v Le Creusotu v okraju Saon-et-Loire, ki slovi sploh po svojih premogovnikih, plavžih, steklarnah, kamenolomih in orožarnah. Temelj današnjemu velikanskemu podjetju se je položil že koncem 18. stoletja, ko se je tukaj ustanovila livarna za železo, Razvijati se je pa začelo to podjetje šele od leta 1835, ko je pristopil tvrdki kot družabnik lotarinski fužinar z nemške rodovine Evgen Schneider. Danes ima tvrdka razun glavnih tvornic v Le Creusotu svojo ladjedelnico, delavnico za vojne potrebščine, več rudnikov za premog ter koplje železno rudo na Španskem, v Alžiru in v Lotaringiji. Ima tudi posebne tvornice za artilerijske predmete, lastna strelišča in tvornice nezgorljivih reči. Razun vojnega gradiva izdeluje ta tvrdka sedaj tudi parne kotle in parne stroje, lokomotive, parne turbine, motorje na petrolej in plin ter železno pločevino. V fužinskem oddelku je znamenita moderna baterija 73 peči za koks, ki se mehanično polnijo in dajo na dan po 300.000 kg koka. Jeklarne izdelujejo fino topilno jeklo za izstrelke, zlahko jeklo za orodje, Martinovo jeklo (po 100.000 ton na leto) in lito jeklo (po 75.000 ton na leto). Tvornica zamore napraviti jeklene kocke težke do tone. V mirnem času je bilo v tvornicah zaposlenih nad 20.000 delavcev, že tedaj se je predelalo vsak dan nad 9000 ton surovin ter se je proizvajalo na leto 200.000 ton izgotovljenega blaga. Od tedaj pa se je delo v orožarni seveda primerno pomnožilo. — Avstrija ima tvornico za topove v Plzenu na Češkem, tvrdka Škoda, Nemčija v Essenu, tvrdka Krupp.

Bolgarija in Grčija.

Grška javnost ni za Bolgare. V njih vidi svoje naravne nasprotnike. Zato je tudi razumljivo, zakaj se Grčija obojavlja dovoliti, da bi smeli Bolgari zasledovati Francoze in Angleže, ki se sedaj utrjujejo pri Solunu. Pač pa bi Grčija ne nasprotovala, če bi Avstrija in Nemčija stopili na grška tla in šli — proti Solunu. Toda mi smo očitno preveč oddaljeni. Bojišče pri Solunu je najbližje za zaveznike Bolgare, kjer bi oni najlažje opravili svojo nalogo. Baje so pogajanja že tako daleč, da bi tudi Bolgari smeli prestopiti na grška tla, ako bi jih mi in Nemčija poklicali na pomoč.

Sedaj je položaj ta: Bolgari stojijo ob grškimi mejami. Francozi in Angleži se utrjujejo pred Solunom. Grška vlada se pogaja s četverosporazumom in z nami, pod kakimi okolnostmi bi se mogel zvršiti spopad med nami in četverosporazumom, ne da bi Grčija posegla vmes.

Italija in Grčija.

Grčija je vznemirjena, odkar so se italijanske čete začele izkrcavati v Valoni. Grška vlada je v Rimu že povprašala, kaj namerava Italija v Albaniji. To vprašanje je zopet Italijo zelo razburilo.

Italijani se tudi pritožujejo, da so Grki v južni Albaniji volili poslance v grško zbornico ter zahtevajo, da vlada teh ne pripusti k zasedanju.

Turška bojišča.

Ob Dardanelah, kjer so Francozi in Angleži še ostali ob vhodu, nastopajo Turki zelo krapko. Njihova artilerija prizadeva sovražnikom veliko škode na suhem kakor tudi na ladjah, ki se približujejo obrežju.

Iz Kavkaza, kjer si stojijo Turki in Rusi nasproti, (Rusi pod poveljstvom velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča), ni nobenih poročil o bojih. Tam menda zima ovira vsako večje podjetje.

V Mezopotamiji, med rekama Tigris in Evfrat, se bijejo odločilni boji med Turki in Angleži. Angleži so bili že enkrat hudo upeni pri Ktezifonu. Sedaj se bijejo boji pri Kut-el-Amari. Turki si prizadevajo, da bi obkolili Angleže. Turkom poveljuje na tem bojišču Gole-paša.

Največja pozornost pa se obrača pripravam ob Sueškem prekopu. Turki se pripravljajo v Sveti deželi za napad na Sueški prekop in Egipt. Ako se jim posreči zapreti Sueški prekop, bi bila Anglija odrezana od Indije in bi morala z Indijo ter z Azijo občevati okoli Afrike, katera pot pa je za več tednov daljša. Izguba Egipta bi bila istotako občutna za Angleže, kajti kdor ima Egipt, ima za stalno tudi Sueški prekop. Pot v Egipt pelja čez Sueški prekop. Sele od prekopa se lahko prodira iz izhodne strani v Egipt. Zadnje dni so vstali Angležem nasprotniki tu-

di ob zahodni strani Egipta. Arabski rod Senusov se je vzdignil in začel prodirati od zahoda v Egipt. Angleži poročajo, da so razkropili senuške čete.

Kje bomo odslej napadali?

Polkovnik Repington, znani vojaški kritik lista „Times“, piše z ozirom na angleško opustitev dardanelskega podjetja sledeče:

„Kaj bo storila sedaj Nemčija? Mi vemo samo, da so se naši sovražniki na ruski fronti globoko zakopali in so od tam odposlali več divizij. S pomočjo svežih čet bodo najbrž začeli z zimskimi boji, ki bodo velike važnosti. Če bo nam bolj prijalo, čakati na spomlad, si ne smemo misliti, da bi to prijalo tudi našemu sovražniku, kateremu je mnogo na tem ležeče, da čimprej izvojuje odločitve. Yser, Ypern, Albert, Sampanja in mogoče tudi Verdun bodo najbrž kraji, kjer se bo začelo napadati. Na vseh teh postojankah moramo biti pripravljeni. Računati moramo pri tem z možnostjo, da bo nasprotniku posebno na tem ležeče, da „kaznuje“ Anglijo in da se bodo napadi naperili posebno proti našim (angleškim) bojnim črtam.

Pred vsem pa kažejo znamenja na drug načrt, namreč napad na Egipt.

Kakor hitro bo zemunski most popravljen in bo zopet uravnana direktna zveza s Sofijo, upajo naši nasprotniki, da bodo postavili proti našim egiptskim četam pol milijona vojakov. Ako ne prehitimo sovražnika z napadom na Sirijo, bo kljub prekinjenju železniške črte v Tavrskem gorovju pot od Carigrada do Sueškega prekopa prehodil on v enem mesecu. Obenem bodo naši sovražniki s svojim pohodom proti Egiptu skušali nekatere rodove na zahodni strani Egipta, s katerimi ima Enver-paša dobre zveze, podžgati k napadu za našim hrbtom.

Mi (Angleži) ne bi smeli nikdar pripustiti, da bi se turški napad na Sueški prekop razvijal tako, kot se sedaj razvija; ker pa se je že razvil, bi se bilo moralo turške vojne sile popolnoma uničiti. A cela podlaga priprav za obrambo Sueškega prekopa je zagrešena in nam služi sedaj samo kot svarilen vzgled. V naši premoči na morju imamo v rokah vsa sredstva, s katerimi bi mogli Egipt uspešno braniti. A druga stvar je, imeti sredstva v rokah, in zopet drugače je, ista znati uspešno izrabiti.

Ker so zavezniki zamudili priliko, da bi pravočasno zbrali stratežične rezerve, da bi z njimi zadržali polom Srbije, je nemogoče, zabraniti dohod nemških ojačenj v Stambul. Ko so enkrat Nemci došli v Carigrad, si lahko izberejo ali Kavkaz. Izhod ali Egipt za svoja bodoča vojna podjetja. Možnost napada na Kavkaz se tiče Rusov, druga bi zahtevala preveč časa, a se tudi ne sme preveč omalovaževati, tretja, t. j. napad na Egipt, omogočuje najhitrejši napad proti Angliji. Z napadom na Egipt bi se angleška moč na morju premagala s silo armade na suhem.“

Slovenske žrtve za domovino.

— Sv. Jurij v Slov. gor. Dne 19. decembra je došlo žalostno poročilo iz ljubljanske bolnišnice, da je na tifusu umrl blagi mladenič Jakob Pezdikek, posestnik sin v Partinju. Več dni je trpel v tej grozni bolezni. Bil je vrl čitatelj „Slovenskega Gospodarja.“ Bil je v najlepši mladosti, star šele 24 let. Lepo je bilo njegovo življenje, zato je bila tudi gotovo srečna njegova smrt. Pokojni Jakob je bil treznega značaja, bil je očetu in njegovim dobri mami in v pomoč in tolažbo. Boril se je na Doberdobski planoti čez dva mesca. In nazadnje je moral dati revež svoje življenje za drago domovino in za našega presvitlega cesarja. Vam pa, dragi oče in mati ter sestre, naj vas tolaži, da se enkrat snidemo tam nad zvezdami, kjer ni več vojske in trpljenja. Po trudu in po trpljenju tega življenja ti daj Bog uživat pokoj v nebesih! Bodi mu ljubljanska zemlja lahka!

— Sv. Benedikt v Slov. gor. Te dni smo zopet dobili glas o junaški smrti enega naših mladeničev. Anton Tomažič, po domače Grilečev, iz Devanje je položil svoe mlado življenje domovini na altar. Hud udarec je to za Grilečovo hišo posebno za to, ker še ni dolgo, odkar je izgubila očeta in gospodarja. Tolažite se: kristjani smo in kot taki imamo upanje, da: če tudi tukaj nam vedno skupaj biti ni, se vendar enkrat vidimo nad zvezdami!

— Sv. Rupert v Slov. gor. Zopet je nemila smrt pobrala v cvetu mladosti mladeniča Alojzija Sekol. Služil je pri pešplodu štev. 8. Za ob začetku te velike vojske se je poslovil od svojega ljubega doma in od svojega starega očeta in treh bratov. Bil je 3-krat v boju v Galiciji. Prvo in drugokrat je srečno ozdravel, ali žalibog tretjokrat pa ga je večni Bog k sebi vzel. Bil je v bolnišnici v Lavrini na Ogrskem že tri mesce. Vedno je pisal domov, da še mu bude boljše, da se še bo enkrat vrnil domov k svojemu očetu in bratu. Ali on se ni vrnil k svojem zemeljskemu očetu, ampak gori k večnemu. Bil je v 28. letu svoje starosti. Umrl je dne 12. decembra. Njegov pogreb je bil dne 13. decembra popoldne. Pri njegovi smrti sta bila navzoča njegov oče in starejši brat.